

บทที่ 2

หลักการและทฤษฎี

ความหมายของงานบำรุงทาง

งานบำรุงทางหมายถึง งานที่จะต้องดำเนินการเป็นกิจวัตร เพื่อรักษาทางหลวงให้มีสภาพใกล้เคียงกับสภาพเมื่อแรกสร้างของทางหลวงสายนั้นมากที่สุดเท่าที่จะดำเนินการได้ ซึ่งในบางลักษณะกระทำตามช่วงเวลาและบางลักษณะต้องกระทำโดยฉับพลัน

2.1 การบริหารจัดการงบประมาณบำรุงทาง

งานบำรุงรักษาทาง หมายถึง งานดูแลรักษา ซ่อมแซมทางหลวง เพื่อให้ทางหลวงมีสภาพดี และยังรวมถึงกิจกรรมในการเสริมความแข็งแรง การยืดอายุบริการ การติดตั้งและเสริมอุปกรณ์งานทาง เพื่อให้ทางหลวงมีสภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีความสะดวกและปลอดภัยแก่ผู้ใช้เส้นทาง ในบางลักษณะงานต้องกระทำต่อเนื่องกันตลอดปี บางลักษณะงานต้องกระทำตามช่วงเวลา และ บางลักษณะงานต้องกระทำโดยฉับพลัน

งานบำรุงรักษาทาง ประกอบด้วย 9 ลักษณะงาน คือ

1. งานบริการ	รหัส 0000
2. งานบำรุงปกติ	รหัส 1000
3. งานบำรุงตามกำหนดเวลา	รหัส 2000
4. งานบำรุงพิเศษ	รหัส 3000
5. งานบูรณะ	รหัส 4000
6. งานปรับปรุงทางหลวง	รหัส 5000
7. งานแก้ไขและป้องกัน	รหัส 6000
8. งานอำนวยความสะดวก	รหัส 7000
9. งานฉุกเฉิน	รหัส 8000

เป้าหมายของงานบำรุงทาง คือ การอำนวยความสะดวกและปลอดภัยแก่ผู้ใช้ทาง ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ จึงไม่สามารถที่จะก่อสร้างทางหลวงใหม่ได้ทุกสายทาง จำเป็นต้องวางแผนบริหารจัดการเพื่อให้ทางหลวงมั่นคงแข็งแรง ปราศจากหลุมบ่อ

2.1.1 งานบำรุงปกติ หมายถึง งานดูแลบำรุงรักษาทางหลวงเป็นประจำ ความเสียหายที่เกิดขึ้นเล็กน้อย เป็นหน้าที่ของหมวดการทางในการสำรวจ ตรวจสอบ จัดทำแผนปฏิบัติงาน และดำเนินการตามแผนงานบำรุงปกติเป็นหัวใจของงานบำรุงรักษาทาง ในการที่จะยืดระยะเวลาของทางหลวงให้มีอายุบริการที่ยาวนาน จึงจำเป็นจะต้องมีการสำรวจและวางแผนการบำรุงทาง เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการ ซ่อมบำรุงได้ทั้งปี

การจัดทำแผนบำรุงปกติ

- องค์ประกอบในการจัดทำแผน
  - รหัสและลักษณะงานบำรุงทาง
  - สถานที่ที่จะทำ
  - งบประมาณในการดำเนินการที่ได้รับ
- ขั้นตอนในการจัดทำแผนของหมวดการทาง
  - สำรวจสภาพความเสียหาย ความเปลี่ยนแปลง สถานการณ์ใช้งาน และสภาพแวดล้อม
  - สำรวจสาเหตุของความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อกำหนดขั้นตอนในการกำหนดแผนการดำเนินการ ลักษณะของงานให้ถูกต้อง ตรงตามสภาพของความเสียหาย
  - กำหนดรอบความถี่ในการซ่อมบำรุง และช่วงเวลาที่เหมาะสมในแต่ละรหัสงาน
  - ตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จัดรวบรวมไว้ รวมทั้งบัญชีทรัพย์สิน

2.1.2 งานบำรุงตามกำหนดเวลา หมายถึง งานซ่อมบำรุงทางหลวง ซึ่งต้องดำเนินการเมื่อถึงกำหนดเวลา เพื่อยืดอายุบริการและเสริมความแข็งแรง สำหรับรองรับปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้นดังนั้น ข้อมูลเบื้องต้นของประวัติสายทางและประวัติการซ่อมบำรุง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ในการจัดทำแผนงานบำรุงตามกำหนดเวลา

2.1.3 งานบำรุงพิเศษ หมายถึง งานซ่อมบำรุงทางหลวงที่ชำรุดเสียหายและมีปริมาณงานมากเกินกว่าที่จะซ่อมบำรุงด้วยงานบำรุงปกติได้

2.1.4 งานบูรณะ หมายถึง งานซ่อมแซมทางหลวงที่ชำรุดเสียหายมากจนไม่สามารถแก้ไขด้วยงานบำรุงพิเศษได้

2.1.5 งานปรับปรุง หมายถึง งานเสริมแต่งทางหลวงในส่วนที่ไม่ได้ดำเนินการก่อสร้างไว้หรือเพิ่มมาตรฐานให้เหมาะสมกับสภาพการจราจรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้ทางหลวงมีสภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.1.6 งานแก้ไขและป้องกัน หมายถึง งานก่อสร้าง แก้ไข ปรับปรุงเพื่อป้องกันส่วนหนึ่งส่วนใดของทางหลวงที่คาดการณ์หรือมีแนวโน้มว่าจะเกิดการเสียหายอย่างมาก ถ้าหากไม่ดำเนินการ

2.1.7 งานอำนวยความสะดวก หมายถึง งานก่อสร้าง ติดตั้ง ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ซ่อมอุปกรณ์งานจราจรสงเคราะห์ วัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่นๆ สะพานลอยคนเดินข้ามรวมทั้งงานแก้ไขปรับปรุงทางหลวงเพื่ออำนวยความสะดวกและปลอดภัยต่อผู้ใช้ทาง

2.1.8 งานฉุกเฉิน หมายถึง งานซ่อมแซม แก้ไขทางหลวง หรือทรัพย์สินของทางราชการที่เกิดการชำรุดเสียหายมาก จากอุบัติเหตุที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ โดยจะต้องทำการแก้ไขให้การจราจรผ่านได้ในขั้นแรก และซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพที่เหมาะสม หรือตามที่แบบกำหนดในภายหลัง

2.2 หลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาบำรุงทาง

การวิเคราะห์สถิติและข้อมูลเพื่อหาความเหมาะสมและความจำเป็นในความต้องการของงานบำรุงทางเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาทางในลักษณะต่างๆ หรือการก่อสร้างทางใหม่ต้องใช้เงินงบประมาณจำนวนมาก เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการบำรุงทางและรักษาอายุการใช้งานของถนนให้ยืนยาว ต้องพิจารณาถึงลำดับความสำคัญของเส้นทางและความเร่งด่วน โดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

2.2.1 ความสามารถในการรับน้ำหนักของทาง โดยวิศวกรเอนตัวของถนนตามวิธีการของ TAI และหรือ The California Overlay Deflection สำหรับช่วง 7-10 ปีแรกหลังการก่อสร้างการตรวจสอบความแข็งแรงของทางว่าเพียงพอหรือไม่โดยพิจารณาจากชนิดและขนาดของความเสียหายที่ปรากฏให้เห็นบนผิวทาง การตรวจสอบความแข็งแรงอาจทำได้โดยวิเคราะห์ชั้นผิวทางแต่ละชั้นของวัสดุสร้างทางวิธีการที่นิยมใช้คือ Monolithic analysis ซึ่งใช้วิศวกรเอนตัวของถนน เพื่อ

หาค่าความสามารถในการรับน้ำหนักของผิวทาง (การแอ่นตัว หมายถึง ขนาดการยุบตัวของทางเมื่อรับน้ำหนัก และส่วนที่ยุบตัวของทางจะคืนกลับที่เดิมเมื่อน้ำหนักที่มากระทำผ่านพ้นไป) ปัจจุบันกรมทางหลวงใช้เครื่องมือ Benkelman Beam ในการตรวจสอบการยุบตัวของถนน

2.2.2 สภาพผิวทาง คือ ความเสียหายหรือความเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏให้เห็นบนผิวทางทุกชนิดจะเป็นผลต่อความสะดวกสบายและความปลอดภัยในการขับขี่รถยนต์ สภาพของผิวทางที่เลวหรือดีขึ้นอยู่กับชนิด ปริมาณ และสาเหตุของความเสียหายของผิวทางที่เลวหรือดีขึ้นอยู่กับชนิด ปริมาณ และสาเหตุของความเสียหายของผิวทาง

2.2.3 ปริมาณการจราจร คือ ปริมาณการจราจรเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่เป็นผลต่อโครงสร้างของทาง ซึ่งรถบรรทุกทุกหนจะมีผลโดยตรงต่อการทำลายโครงสร้างของทางและมีปริมาณมากถึง 40% ของปริมาณการจราจรบนทางหลวงทั่วประเทศ ในการประเมินค่าเพื่อจัดลำดับและปรับความเร่งด่วนในงานบำรุงทาง พิจารณาจากอัตราส่วนของปริมาณการจราจรปัจจุบัน ต่อความสามารถในการรับปริมาณการจราจรได้สูงสุด ของทางหลวงแต่ละเส้น

2.2.4 ความฝืดของถนน ความฝืดของผิวทางเป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการศึกษาใช้เครื่องมือ British Portable Tester และ MU-meter โดยการวัดค่าในรูปของความต้านทานการลื่นไถลของผิวทาง สำหรับการลื่นของผิวทางที่เปียก ได้กำหนดค่าไว้อย่างต้องไม่น้อยกว่า 45 BPN (British Portable Number) สภาพผิวทางที่มีค่าต่ำกว่านี้ถือว่าไม่ปลอดภัยสำหรับการจราจรที่มีความเร็ว 100 กิโลเมตร/ชั่วโมง

2.3 ระบบ TPMS

ในการที่จะตัดสินใจในการกำหนดแผนงานที่จะปฏิบัติงานบำรุงรักษาทางในแต่ละครั้ง จะต้องมีการตรวจสอบความเสียหายของสภาพทางว่ามีความเสียหายเล็กน้อยเพียงใด ซึ่งถนนของกรมทางหลวงส่วนมากจะขาดการซ่อมบำรุงที่ดีตั้งแต่เริ่มแรกเนื่องจากขาดงบประมาณ ประกอบกับน้ำหนักและปริมาณการจราจรที่มีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่เดิมกรมทางหลวงได้บำรุงทางโดยใช้ความยาวเป็นพื้นฐานในการจัดสรรเงินงบประมาณซ่อมบำรุง(Road Length Basic) ซึ่งทำให้การพัฒนาการบำรุงเป็น ไปอย่างช้าๆเนื่องจากอุปสรรคของราคาวัสดุก่อสร้าง น้ำหนักและปริมาณการจราจรที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กรมทางหลวงจึงได้ดำเนินการตามระบบบริหารงานบำรุงทาง TPMS โดยใช้หลักของเหตุผลตรรกวิทยา ในการบริหารงาน โดยคำนึงถึงสภาพความเสียหายและสภาพแวดล้อมแต่ละท้องถิ่นเป็นหลักในการพิจารณา (Deterioration Basic) ซึ่งตามโครงการนี้ จะเป็นการพัฒนาที่สมบูรณ์ครบวงจร ตั้งแต่ระบบการสำรวจ ตรวจสอบ เก็บข้อมูล ติดตามวิเคราะห์วิจัยและประเมินผล พร้อมทั้งเป็นแนวทางจัดสรรเงินงบประมาณ วัสดุ และเครื่องจักรในงานบำรุง

ทางให้เหมาะสมตามสภาพของประเทศไทยได้ดี โดยระบบจะคำนึงถึงงานบำรุงทางทั้งระยะสั้น และระยะยาว ตามความเป็นจริงแล้วระบบ TPMS ไม่สามารถจะให้แทนวิศวกรหรือนายช่างบำรุงทางได้ทั้งหมด แต่ใช้เพื่อช่วยในการกำหนดค่างานบำรุงทางอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน โดยอาศัยข้อมูลที่สอดคล้องกันมากกว่าที่กำหนดโดยตัวบุคคล หรือสิ่งแวดล้อมจึงจะพอสรุป วัตถุประสงค์ของการใช้ระบบ TPMS เพื่อช่วยงานบำรุงดังนี้

- ประมาณการค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงที่จำเป็นจะต้องใช้จริง
- งบประมาณที่ให้แก่แขวงการทาง จะตรงตามหลักความเป็นจริง ตามความเสียหายและ ปริมาณการจราจร
- เสนอแนะวิธีการซ่อมบำรุงอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานเดียวกัน
- จัดลำดับความสำคัญในการซ่อมบำรุง

วิธีดำเนินการของระบบ TPMS ขั้นตอนในการดำเนินงานแบ่งได้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

ขั้นแรกการดำเนินงาน จะต้องแบ่งทางหลวงออกเป็นเขต ภายใต้ความรับผิดชอบของแขวง การทาง และจะต้องมีหน่วยงานสำรวจซึ่งประกอบด้วยผู้ได้รับการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี โครงข่าย ของทางหลวงถูกแบ่งออกเป็นช่วงหนึ่งยาวประมาณ 1 กิโลเมตร ซึ่ง โดยปกติหลักกิโลเมตร กิโลเมตรปักไว้เป็นการถาวรแล้วตั้งแถวในแต่ละช่วงใหญ่จะแบ่งออกเป็นช่วงย่อย ๆ ยาว ประมาณช่วงละ 200 เมตร แต่ละช่วงย่อยจะเป็นความยาวพื้นฐานในระบบ TPMS สำหรับเรื่อง การสำรวจนั้นเริ่มแรกหน่วยสำรวจจะต้องเก็บข้อมูลสภาพเดิมของทางหลวงแต่ละช่วงย่อย เช่น ความ ยาว ความกว้างของผิวจราจรไหล่ทาง, ปริมาณจราจร เป็นต้น แล้วบันทึกไว้ร่วมกับสภาพความเสียหายที่ได้จากการสำรวจอย่างละเอียด เช่น การเกิดร่องล้อ ลักษณะความเสียหายต่างๆบนผิว จราจร ไหล่ทาง และทางระบายน้ำ เป็นต้น โดยจะต้องดำเนินการทุกๆรอบ 1 ปี ข้อมูลทั้งหมดที่ หน่วยสำรวจรวบรวมได้จะต้องได้รับการตรวจสอบเพื่อส่งเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ ข้อมูลของแต่ละ แขวงการทางจะแยกเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูลหลัก (Area Master File) ดังนั้นข้อมูลหลักจะเป็นข้อมูลที่ ใหม่อยู่เสมอ

2. การตัดสินใจในการซ่อมบำรุงทาง

ก่อนจะจัดลำดับความสำคัญจะต้องนำข้อมูลหลักของแต่ละช่วงย่อยมาวิเคราะห์ความเสียหาย พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการซ่อมบำรุงและเก็บบันทึกไว้ในรายการซ่อมบำรุง ซึ่ง สามารถจะเรียกกลับมาวิเคราะห์ได้ตลอดเวลา

วิธีการที่จะตัดสินใจซ่อมบำรุงแต่ละช่วงย่อยสามารถทำได้โดยการคำนวณพื้นที่ความเสียหายของแต่ละชนิดเป็นเปอร์เซ็นต์ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับระดับความเสียหายสูงสุดมาตรฐานของแต่ละชนิดของความเสียหาย จึงกำหนดวิธีการซ่อมบำรุงต่างๆ และเมื่อรู้วิธีการซ่อมบำรุงทาง ก็จะหาทำงานบำรุงได้

3. การประเมินความสำคัญ

ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินหาค่าระดับความเสียหายของแต่ละช่วงย่อยเพื่อจัดลำดับความสำคัญที่จะทำการซ่อมบำรุง โดยพิจารณาจากปริมาณความเสียหายแต่ละชนิดที่เกิดขึ้นความเสียหายเล็กน้อยของแต่ละชนิดนั้นๆ เช่น การเกิดร่องล้อจะต้องมีความเสียหายที่ใหญ่ทาง เป็นต้น สำหรับปริมาณการจราจรในช่วงนั้นก็ก็เป็นสิ่งสำคัญและปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณาด้วย

4. การจัดทำรายการลำดับความสำคัญ

วิธีการจัดทำรายการลำดับความสำคัญทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ได้มาตรฐานก็คือ การเรียงลำดับความเสียหายจากค่าระดับความเสียหายมากที่สุดลงมาหาน้อย พร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการซ่อมบำรุงของช่วงย่อยนั้นๆ ด้วย นอกจากนั้นจะต้องมีรายละเอียดของความเสียหายและการซ่อมบำรุงของช่วงย่อยนั้นๆ ด้วย นอกจากนั้นจะต้องมีรายละเอียดของความเสียหายและการซ่อมบำรุงของช่วงย่อยนั้นๆ ด้วย นอกจากนั้นจะต้องมีรายละเอียดของความเสียหายและการซ่อมบำรุงช่วงย่อยในปีก่อนรวมไว้ด้วย นอกจากวิธีมาตรฐานดังกล่าวแล้วยังอาจใช้วิธีทำรายการเรียงลำดับความสำคัญในแต่ละพื้นที่หรือเรียงตามหมายเลขช่วงย่อยไปจนตลอดสายทางด้วย

5. การตรวจสอบเพิ่มเติม

ผลการจัดทำรายการลำดับความสำคัญในขั้นแรกหรือฉบับร่างนั้นได้จากการประเมินผลจากข้อมูลได้จากสำรวจสนาม ซึ่งใช้เครื่องมือสำรวจอย่างง่าย ดังนั้นความละเอียดแม่นยำอาจยังไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีขั้นตอนการสำรวจเพิ่มเติมด้วยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ขั้นตอนนี้ดำเนินการโดยหน่วยประเมินผล (FEU) ซึ่งประกอบด้วยนายช่างผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบพร้อมเครื่องมือทดสอบที่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบความเสียหายทาง เช่น Deflection Beam, Bump Integrator Dynamic และ Pendulum Tester เป็นต้น รวมถึงการใช้เทคนิคต่างๆ ในการตรวจสอบสภาพทาง ทำการตรวจสอบ

การจัดองค์กรในระบบ TPMS และแผนการดำเนินงานประจำปี

1. การจัดองค์กรในระบบ TPMS

เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณและสอดคล้องกับการจัดองค์กรงานบำรุงทางที่มีอยู่เดิม ดังนั้นการจัดองค์กรในระบบ TPMS จึงจำเป็นต้องกำหนดหน้าที่ของบุคลากรที่จะดำเนินงานตามระบบ TPMS จึงจำเป็นต้องกำหนดหน้าที่ของบุคลากรที่จะดำเนินงานตามระบบ TPMS ให้สามารถทำงานผสมผสานกับบุคลากรงานบำรุงทางที่มีอยู่เดิม โดยมีการจัดองค์กรเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

2. แผนการดำเนินงานประจำปี

การดำเนินงานบำรุงระบบ TPMS ประจำปี จะมีขั้นตอนเรียงลำดับดังนี้

- หมวดการทางสำรวจสภาพทางในความรับผิดชอบแล้วกรอกลงใบแบบฟอร์มสำรวจสนามที่ 2,3,4 ส่งแขวงฯ
  - ผู้ช่วยแขวงฯ หรือ แขวงฯ ตรวจสอบข้อมูลสำรวจของหมวด ถ้ากรอกข้อมูลผิดหรือข้อมูลไม่ตรงกับสภาพให้ส่งกลับให้หมวดแก้ไขหรือทำสำรวจใหม่ข้อมูลที่ตรวจสอบแล้วจะส่งให้เขตฯดำเนินการต่อไป
  - วิเคราะห์วิจัยเขตฯตรวจสอบข้อมูลที่แขวงฯส่งมา ถ้าผิดให้ส่งกลับ ไปแก้ไขให้หน่วย FEU. เขตฯตรวจสอบในสนามประมาณ 5% โดยทั่ว ถ้าผิดพลาดมากให้แก้ไขใหม่
  - เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์เขตฯ นำข้อมูลที่ตรวจสอบแล้วจากวิเคราะห์วิจัยเขตฯ ป้อนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรม BSM ตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง และทำการวิเคราะห์ประเมินผลพิมพ์รายงาน Priority List ส่งเขตฯ แขวงฯ
  - เขตฯแขวงฯ รับรายงาน พิจารณาเลือกช่วงย่อยที่เสียหายมากลำดับมากลำดับความสำคัญสูง ทำการตรวจสอบเพิ่มเติมด้วยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพต่อไป
  - FEU จากกองวิเคราะห์ฯ ตรวจสอบเพิ่มเติมในสนามเฉพาะช่วงย่อยที่เขตฯแขวงฯคัดเลือก
- 2.3.2.2.7 เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ฯรับข้อมูลตรวจสอบจาก FEU ป้อนเข้าคอมพิวเตอร์เพื่อประเมินผลเพิ่มเติมใหม่อีกครั้ง
- เขตฯแขวงฯรับรายงานการจัดลำดับความสำคัญฉบับสมบูรณ์จากคอมพิวเตอร์ตรวจสอบสภาพจริงในสนามแล้วจัดทำแผนบำรุงทางประจำปีส่งคอมฯ

2.4 หลักการบริหารงานทั่วไป มีดังนี้

1. การวางแผน หมายถึง การตกลงใจเอาไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

2. การวางแผนการปฏิบัติงาน หมายถึง การจัดทำรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติแผนงานที่วางไว้

3. การปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงาน

4. การควบคุม และติดตามผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การตรวจสอบผลการปฏิบัติโดยยึดแผนการปฏิบัติงานเป็นหลักในการตรวจสอบ

5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การศึกษาเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน

สำหรับการบริหารบำรุงทางของแขวงฯก็เช่นกัน มีกิจกรรมตามลำดับดังนี้

1. การจัดทำแผนงานเพื่อเสนอขอเงินงบประมาณประจำปี (เฉพาะงานบำรุงปกติและงานบำรุงพิเศษปลະນູນະ)

2. การจัดทำแผนรายประมาณการประจำปี เพื่อขอเงินงวด (งานบำรุงปกติ,งานบำรุงปกติและงานบำรุงพิเศษปลະນູນະ)

3. การจัดทำแผนปฏิบัติงานและรายประมาณการประจำปี (เฉพาะงานบำรุงปกติ)

4. การจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปี และประจำเดือน

5. การปฏิบัติงานตามแผน

6.การควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงาน

2.4.1 การจัดทำแผนงานในระดับแขวงการทาง มีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ผช.ชชท.2 พิจารณาความเสียหายของสายทางจากรายงาน และความเสียหายตามสภาพความเป็นจริง

2. จัดลำดับความสำคัญความเสียหายของทั้งแขวงฯ

3. จัดแผนงานบำรุงพิเศษและนູນະของแขวงฯประกอบด้วยลักษณะงาน รหัสงานที่ต้องการทำสถานที่ ปริมาณงานและงบประมาณ เสนอนายช่างแขวงฯตรวจสอบ

4. นายช่างแขวงฯตรวจสอบแผนงานบำรุงพิเศษและนູນະของแขวงฯแล้วเสนอนายช่างเขตฯ

ฝ่ายแผนงานเขตฯมองภาพความเสียหายตามลำดับของทั้งเขตฯ จากรายงาน TPMS และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เสนอผู้ช่วย เพื่อพิจารณาวิธีการบำรุงทางที่เหมาะสมแล้วจัดทำแผนงานบำรุง

พิเศษบูรณะของเขตฯ เสนองบบำรุงและกวางแผน (เฉพาะงานบูรณะทางผิวแอสฟัลท์) เพื่อ
เสนอของงบประมาณประจำปี ต่อไป

2.4.2 การจัดทำแผนการประมาณรายประจำปี เพื่อขอเงินงวด (งานบำรุงปกติและงาน บำรุงพิเศษและบูรณะ)

เมื่องบบำรุงและงบเกี่ยวของแจ้งยอดเงินงบประมาณมายังเขตฯ เขตฯแจ้งให้แขวงฯ
ทราบ ผช.ชขท.และผช.ชขท.2ร่วมกันจัดทำแผนรายประมาณการประจำปีแสดงรายการงานวัสดุ
แรงงาน เครื่องจักร ตามวงเงินที่ได้รับ โดยประสานงานกับหัวหน้างานธุรการการแขวงฯแล้วส่งให้
แขวงฯตรวจสอบเพื่อเขตฯอนุมัติ

เขตการทาง

1. ตรวจสอบพิจารณาคัดเลือกวิธีการบำรุงทางที่เหมาะสม (เฉพาะแผนงานบำรุงปกติ)
  2. ตรวจสอบแผนรายประมาณการให้สอดคล้องกับวงเงินประมาณที่ได้รับ
  3. ตรวจสอบราคาต่อหน่วยให้เป็นไปตามที่กำหนด (เฉพาะแผนรายประมาณการบำรุง
พิเศษและบูรณะ) และราคาต่อหน่วยตามที่ตกลง(เฉพาะแผนงานบำรุงปกติ)
  4. ตรวจสอบการใช้เครื่องจักรให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับงานของทุกแขวงฯเพื่อให้การใช้
เครื่องจักรใช้เครื่องจักรมีประสิทธิภาพที่สุด(เฉพาะแผนรายประมาณการบำรุงพิเศษและบูรณะ)
- เมื่อนายช่างเขตฯอนุมัติแผนรายประมาณการแล้ว ส่งให้งบบำรุงเห็นชอบเพื่อขอเงิน
ประจำงวดต่อไป

2.4.3 การจัดทำแผนปฏิบัติงานและรายประมาณการประจำปี (เฉพาะงานบำรุง

ปกติ)

เมื่อเขตฯอนุมัติแผนรายประมาณประจำปีแล้ว แจ้งให้แขวงฯทราบ ผช.ชขท. 1 แจ้งหมวดฯ
ให้จัดทำแผนปฏิบัติงาน และรายประมาณประจำปี

หมวดการทางจัดทำแผนปฏิบัติการและรายประมาณการประจำปี ตามความต้องการในการ
บำรุงทาง โดยพิจารณาจากข้อมูลความเสียหายและข้อเท็จจริงในสนาม แผนดังกล่าวนี้แสดงรายการ
งานที่จะต้องทำตามความต้องการ รหัสงาน ปริมาณงาน ฤดูกาล ค่าวัสดุ ค่าแรงงาน ค่าเชื้อเพลิงและ
หล่อลื่น ค่าเช่าเครื่องจักรและค่างานเฉลี่ย

ผช.ชขท.1ในฐานะผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของหมวดฯจะต้องดำเนินการ

1. ตรวจสอบแผนปฏิบัติงานและรายประมาณการประจำปี ของทุกหมวดฯดังนี้

1.1. ลำดับความสำคัญ ความต้องการในการบำรุงทางของแขวงฯ

1.2. ค่างานเฉลี่ยของแต่ละห้องงาน

1.3. การใช้เครื่องจักรให้เหมาะสม สัมพันธ์กับงานของทุกหมวดๆ เพื่อให้การใช้เครื่องจักรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจ่ายค่าเช่าที่น้อยที่สุด

1.4. ฤดูกาลที่ควรปฏิบัติงานแต่ละห้องงาน ตามสภาพภูมิประเทศ

2. จัดทำแผนปฏิบัติงานและรายประมาณการประจำปีของแขวงๆ โดยมองภาพรวมของแขวงๆ ให้สอดคล้องกับยอดเงินงบประมาณที่ได้รับ เสนอนายช่างแขวง ผช.ชขท.2 ในฐานะผู้ควบคุมดูแลงานบำรุงทางเคลื่อนที่ งานจราจรสงเคราะห์ และงานปรับซ่อมต้องแจ้งให้หัวหน้างานดังกล่าวจัดทำแผนปฏิบัติการและรายประมาณการประจำปี โดย ผช.ชขท. 2 ต้องเป็นผู้ตรวจสอบแผนๆของทุกงานในความรับผิดชอบในทำนองเดียวกับ ผช.ชขท. 1 ตรวจสอบแผนๆของหมวด

ผช.ชขท.1และผช.ชขท.2ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติงานและรายประมาณการประจำปีของแขวงๆ โดยมองภาพรวมของแขวงๆให้สอดคล้องกับเงินงบประมาณที่ได้รับเสนอนายช่างแขวงๆ เมื่อแขวงๆอนุมัติแผนปฏิบัติงานและรายประมาณการประจำปีแล้ว ส่งให้นายช่างแขวงๆทราบ เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติจ่ายต่อไป

2.4.4 การจัดทำแผนงบประมาณประจำปี และประจำเดือน

เมื่อได้รับอนุมัติงานและรายประมาณการประจำปีแล้ว ผช.ชขท.1แจ้งหมวด ผช.ชขท.2แจ้งงานบำรุงเคลื่อนที่ งานจราจรสงเคราะห์ และงานปรับซ่อมจัดทำแผนการปฏิบัติการประจำปีหมวดๆ งานบำรุงเคลื่อนที่ งานจราจรสงเคราะห์ และงานปรับซ่อมจัดทำแผนการปฏิบัติงานปี โดยพิจารณาความเสียหาย ความต้องการ ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการก่อนหลัง ตลอดจนฤดูกาลประกอบด้วย แผนดังกล่าวนี้แสดงรายการงานที่ทำสถานที่และระยะเวลาปฏิบัติงาน ปริมาณงาน ประเภท จำนวน และค่าใช้จ่ายวัสดุและเครื่องมือเครื่องจักร จำนวนแรงงานและค่าแรง

ผช.ชขท. และผช.ชขท.2 ในฐานะผู้ควบคุมดูแลปฏิบัติงานของหน่วยงานดังกล่าว เมื่อได้รับแผนการปฏิบัติงานประจำปี ดำเนินงานประจำปี ดังนี้

1. ตรวจสอบแผนการปฏิบัติงานประจำปี ดังนี้

1.1. การดำเนินการในแต่ละห้องงานสอดคล้องกับความเสียหาย ความต้องการในการบำรุงทาง ความจำเป็นก่อนหน้าหลังและฤดูกาล

1.2. การใช้เครื่องจักรมีความสัมพันธ์กันเพื่อให้มีการใช้เครื่องจักรของแขวงๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เสนอแขวงๆตรวจสอบและอนุมัติแผนการปฏิบัติงานประจำปี

3. ส่งแผนปฏิบัติงานประจำปีให้เขตฯและกองบำรุง

4. ผช.ชขท. 2 ใช้แผนการปฏิบัติงานประจำปีเป็นหลักในการตรวจสอบงานสนามและติดตามงานต่อไป

5. ผช.ชขท. 1 แจกหมวดฯจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำเดือนให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานประจำปี

6. เมื่อหมวดฯจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำเดือนแล้ว ผช.ชขท. 1 ตรวจสอบและใช้เป็นหลักในการตรวจสอบงานสนามและติดตามงานต่อไป

ฉะนั้น การบำรุงรักษาทางแต่ละชั้นตอนในช่วงอายุบริการลวรกำหนดดังนี้

-เริ่มเปิดการจราจร

ในระหว่างเริ่มเปิดการจราจรเป็นทางบำรุงจนหมดอายุบริการ ต้องดำเนินการบำรุงปกติต่อเนื่องกันโดยตลอดทุกปี และในช่วงแต่ละปีอาจต้องทำการบำรุงพิเศษ เช่น ปรับระดับซ่อมผิวแอสฟัลท์ด้วย ในกรณีที่ทางหลวงชำรุดเสียหายมากกว่างานบำรุงปกติ

-อายุบริการ 3 ปีขึ้นไป

เมื่ออายุบริการของทางหลวงถึง 3 ปี ขึ้นไป ลวรดำเนินการฉาบผิว เพราะว่าผิวทางที่เปิดการจราจรและรับน้ำหนักช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วจะเกิดการชำรุดเสียหายประกอบกับวัสดุพวกยาแอสฟัลท์จะทำปฏิกิริยากับออกซิเจนในอากาศ สมบัติของการยุ่นตัวน้อยลงแนวโน้มที่ผิวจราจรจะแตกชำรุดจึงมีมาก ซึ่งการแตกชำรุดของผิวทางเพียงเล็กน้อยจะให้น้ำสามารถเข้าไปทำให้พื้นทางอ่อนตัวและเกิดการชำรุดเสียหายได้อย่างรวดเร็วเมื่อรับการจราจร

-อายุบริการ 7 ปีขึ้นไป

เมื่ออายุบริการของทางหลวงถึง 7 ปี ขึ้นไป ลวรทำการเสริมผิวเพื่อต่ออายุบริการออกไปอีกช่วงหนึ่ง เพราะเหตุว่า เมื่อครบอายุบริการที่ได้ออกแบบไว้โครงสร้างของทางเริ่มจะรับน้ำหนักของขวยคยานไม่ได้จะเกิดการอ่อนตัวหรือชำรุดเสียหายจนถึงขั้นได้ผิวทางได้ จึงควรต้องเสริมความหนาผิวจราจรเพื่อยืดอายุบริการออกๆอีกช่วงหนึ่งแทนที่จะปล่อยให้ชำรุดเสียหายจนถึงขั้นบูรณะก่อสร้างใหม่

ดังนั้นเมื่อทางหลวงมีอายุครบ 3 ปีแล้ว ควรทำการฉาบผิวเพื่อป้องกันทางหลวงไม่ให้เกิดการชำรุดเสียหายจนถึงขั้นต้องทำการเสริมผิวก่อนกำหนด แม้ว่าจะยังมีสภาพที่สมบูรณ์อยู่ก็ควรทำการเสริมผิวเพื่อเพิ่มความหนาผิวจราจรเช่นเดียวกัน เพราะถ้าหากปล่อยทิ้งไว้จนกระทั่งทางหลวงมีสภาพทรุดโทรมเกินกว่าที่จะทำการเสริมผิวจนถึงขั้นต้องบูรณะก่อสร้างใหม่ ก็จะต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเป็นจำนวนมาก อาจจะเป็น 4 – 5 เท่าของงบประมาณงานเสริมผิว ซึ่งจะเห็นได้ว่าหากสามารถบำรุงรักษาทางหลวงตามขั้นตอนได้ นอกจากจะเป็นการประหยัดงบประมาณในการบูรณะก่อสร้างใหม่แล้วยังเป็นการรักษาทางหลวงให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อีกด้วย

